

S 17/03-1290/03

V Brně dne 17. dubna 2003

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení č.j. S 17/03, zahájeném dne 3. února 2003 podle § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), v platném znění, a § 15 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, v souladu s § 21 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, na návrh účastníka řízení, jímž je společnost AGROFERT HOLDING, a.s., se sídlem Roháčova 1101/89, Praha 3, IČ 25130072, ve správním řízení zastoupeného JUDr. Miroslavou Rybovou, na základě plné moci, ve věci povolení spojení soutěžitelů ve smyslu § 12 a násl. zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, vydává toto

r o z h o d n u t í :

Spojení soutěžitelů AGROFERT HOLDING, a.s., se sídlem Roháčova 1101/89, Praha 3, IČ 25130072, a ZENZA Znojmo, a.s., se sídlem nám. Svobody 16, Znojmo, IČ 46347500, k němuž dochází podle § 12 odst. 3 písm. a) zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, na základě smlouvy o úplatném převodu akcií, kterou uzavřela společnost AGROFERT HOLDING, a.s., jako nabyvatel, a pan Ing. František Molík, bytem Citonice 99, okres Znojmo, jako převodce, v jejímž důsledku společnost AGROFERT HOLDING, a.s. nabude akcie představující 68,90% podíl na základním kapitálu společnosti ZENZA Znojmo, a.s., a tím získá i možnost tuto společnost přímo kontrolovat, se podle § 16 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže,

p o v o l u j e .

Odůvodnění:

Při posuzování spojení soutěžitelů Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) vycházel zejména z návrhu na povolení spojení soutěžitelů, dotazníku k povolení spojení, smlouvy zakládající posuzované spojení, výpisů z obchodního rejstříku a dalších informací o spojujících se soutěžitelích.

Skutečnost, že se Úřad spojením zabývá, byla zveřejněna v Obchodním věstníku č. 6/03 ze dne 12. února 2003. Ve stanovené lhůtě 5 dnů pro podání případných připomínek, ani později, Úřad žádnou připomínku k uvedenému spojení neobdržel.

Ve smyslu ustanovení § 33 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), v platném znění, Úřad umožnil, aby se zástupce účastníka správního řízení před vydáním rozhodnutí vyjádřil k podkladům pro rozhodnutí a ke způsobu jeho zjištění.

Notifikační podmínky

Ke spojení soutěžitelů dochází v souvislosti se smlouvou o úplatném převodu akcií, která byla dne 23. ledna 2003 uzavřena mezi společností AGROFERT HOLDING, a.s., se sídlem Roháčova 1101/89, Praha 3, IČ 25130072 (dále jen „AGROFERT HOLDING“), jako nabyvatelem, a panem Ing. Františkem Molíkem, bytem Citonice 99, okres Znojmo, jako převodcem. Na základě této smlouvy nabude společnost AGROFERT HOLDING akcie představující 68,90% podíl na základním kapitálu společnosti ZENZA Znojmo, a.s., se sídlem nám. Svobody 16, Znojmo, IČ 46347500 (dále jen „ZENZA“). Předmětné nabytí akcií zakládá spojení soutěžitelů podle ustanovení § 12 odst. 3 písm. a) zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (dále jen „zákon“), neboť vlastnictví 68,90 % akcií společnosti ZENZA a s tím spojený výkon hlasovacích práv umožní společnosti AGROFERT HOLDING tuto společnost přímo kontrolovat.

V dalším se Úřad zabýval otázkou, zda navrhované spojení splňuje také druhé notifikační kritérium, stanovené v § 13 zákona. Vzhledem k tomu, že celkový celosvětový čistý obrat spojujících se soutěžitelů byl v posledním účetním období vyšší než 5 miliard Kč a podmínka ustanovení § 13 písm. a) zákona je tedy splněna, navrhované spojení soutěžitelů podléhá povolení Úřadu podle § 12 a násl. zákona.

Strany spojení

Společnost **AGROFERT HOLDING** je obchodní společností bez vlastního výrobního programu, která formou majetkových účastí sdružuje další obchodní a výrobní společnosti. Jejím jediným akcionářem je společnost AGROFERT a.s., se sídlem Roháčova 83/1099, Praha 3, která stojí na vrcholu majetkové struktury holdingu.

Skupina Agrofert zaměřuje svoji činnost do tří základních oblastí, jednak je to činnost související se zemědělstvím, činnost související s potravinářstvím a také činnost související s průmyslovou výrobou chemických látek na bázi organické i anorganické chemie.

Předmětným spojením dotčenu je oblast zemědělství. Z celého holdingu působí v zemědělství přibližně 30 společností. Majetkové účasti ve většině z těchto společností vlastní a spravuje společnost AGFTRADING, a.s., se sídlem Roháčova 83/1099, Praha 3 (dále jen AGFTRADING“). Jedná se zejména o společnosti typu ZZN, tedy zemědělské zásobování a nákup, či ACHP, tj. agrochemické podniky. Uvedené typy společností se zabývají obchodováním s potřebami pro zemědělskou prvovýrobu (průmyslová hnojiva, pesticidy, mořidla) a poskytováním služeb pro zemědělce (např. sklizňové služby, posklizňový výkup plodin a jejich ošetření). Většina společností typu ZZN rovněž vyrábí krmné směsi pro zvířata a v menší míře se zabývají výkrmem drůbeže či prasat. Samotná AGFTRADING obchoduje především v oblasti zemědělských komodit, to znamená obilovin,

olejnin, luštěnin, dále pak obchoduje s pesticidy, osivy, mořidly a komponenty do krmných směsí.

V oblasti potravinářství působí ze skupiny Agrofert především společnosti Maso Planá, a.s.; MASNA Studená, a.s. a ADEX a.s., které se zabývají zpracováním drůbežího, vepřového i hovězího masa. V chemickém průmyslu působí ze skupiny Agrofert především společnosti DEZA a.s.; PRECHEZA a.s.; Lovochemie a.s.; AGROBOHEMIE a.s. a ALIACHEM, a.s., což jsou významní tuzemští producenti výrobků organické i anorganické chemie.

Společnost **ZENZA** je společností, která vykonává činnosti označované jako zemědělské zásobování a nákup. Společnost obchoduje s rostlinnými produkty, vykupuje zemědělské produkty od prvovýrobců (zejména obiloviny, olejnin), dále tyto rostlinné produkty ošetřuje, upravuje a dále prodává, vyrábí krmné směsi a poskytuje doplňkové či podpůrné služby. Kromě těchto pro podniky ZZN tradičních a nosných činností se ZENZA zaměřuje i na činnosti z živočišné výroby, konkrétně se zabývá chovem a prodejem jatečních prasat.

ZENZA se majetkově podílí na společnostech AGRO-HELIOS, a.s., se sídlem Pod Leskounem 1282, Moravský Krumlov, IČ 49975641 (dále jen „AGRO-HELIOS“), v níž vlastní akcie představující 88 % základního kapitálu, a STATEK BŘEŽANY, spol. s r.o., se sídlem Břežany č.p. 172, IČ 48529249 (dále jen „BŘEŽANY“), v níž má 50% obchodní podíl.

Jedinou činností společnosti AGRO-HELIOS je lisování řepky olejné na surový olej k dalšímu potravinářskému zpracování. Část zpracované řepky je dodávána společnosti ZENZA k výrobě krmných směsí. Zbývající část řepky zpracovává AGRO-HELIOS zápočtem pro nezávislé subjekty, které jí dodají vlastní řepkové semeno a odeberou si vylisovaný olej včetně řepkových výlisků.

Společnost BŘEŽANY je typickým podnikem zemědělské prvovýroby, jakých existuje velké množství, přičemž podíl její rostlinné výroby k výrobě živočišné je 47 % ku 53 %.

Dopady spojení

Za účelem zjištění, zda navrhovaným spojením vznikne nebo bude posíleno dominantní postavení spojujících se soutěžitelů, které by mělo za následek podstatné narušení hospodářské soutěže, Úřad vymezuje relevantní trh, kterým je v souladu s § 2 odst. 2 zákona trh zboží, které je z hlediska charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území.

Při vymezování relevantních trhů dotčených v jednotlivých případech spojení, k nimž dochází dle § 12 odst. 3 zákona, zjišťuje Úřad vzájemnou zastupitelnost zboží, přičemž vychází z činností, které na území České republiky provozuje soutěžitel, nad nímž je v důsledku spojení získávána kontrola, z nich se pak zaměřuje zejména na ty, které se zároveň překrývají s činnostmi navrhovatele. Při vymezení spojení dotčených relevantních trhů tak Úřad vycházel především z podnikatelské činnosti společnosti ZENZA.

V první řadě společnost ZENZA vyrábí krmné směsi, které pak prodává především zemědělským prvovýrobcům. Krmné směsi jsou směsi jednotlivých krmiv s přidáním doplňkových látek, které jsou určeny pro výživu zvířat. Jejich výroba a složení podléhá podmínkám stanoveným v zákoně č. 91/1996 Sb., o krmivech, v platném znění. Základem krmných směsí vyráběných v České republice je vždy obilí, k němuž se přidávají další

potřebné složky obsahující bílkoviny (např. řepkové šroty, sójové šroty, rybí či masokostní moučky apod.). Pokud jde o zaměnitelnost či zastupitelnost krmných směsí pro prasata, pro drůbež či pro ostatní hospodářská zvířata, ta je do značné míry dána především na straně nabídky. Po provedeném šetření a zhodnocení jeho výsledků Úřad pro posouzení dopadů předmětného spojení na hospodářskou soutěž v České republice považuje za věcně relevantní trh krmných směsí.

Další činností provozovanou všemi společnostmi typu ZZN je skladování rostlinných komodit. Skladovací prostory slouží z větší části (přibližně 80 %, přičemž tento poměr se může v jednotlivých případech lišit) ke skladování vlastního zboží, další část je běžně vyhrazena pro stát, především Státní zemědělský intervenční fond, a teprve zbývající část kapacity mohou využít i třetí subjekty. Přes výše uvedené je třeba tuto činnost v jistém smyslu chápat jako poskytování služeb skladování, a i když je skutečná kapacita uskladnění pro třetí subjekty velmi omezená, je třeba tuto činnost považovat za samostatný věcně relevantní trh. Údaje o postavení jednotlivých soutěžitelů pramení z celkové kapacity skladovacích prostor.

Mezi hlavní doplňkové činnosti společnosti ZENZA, které jsou společné s činnostmi společností typu ZZN ze skupiny Agrofert a podporují hlavní aktivity společnosti, patří nákup a prodej obilí, především potravinářského, a nákup a prodej olejnin. K obchodování obilovinami či olejinami dochází, podobně jako u ostatních zemědělských komodit, jak jejich fyzickými dodávkami zpracovatelským subjektům, tak i například prostřednictvím „nehmotného obchodu“ na komoditní burze.

Přestože se Úřad ve své rozhodovací praxi již zabýval spojováním soutěžitelů v oblasti zemědělského zásobování a nákupu¹, kdy vymezil relevantní trhy po věcné stránce jako trh obilovin a trh olejnin, provedl v rámci tohoto správního řízení další šetření, v němž se zabýval analýzou činností spojujících se soutěžitelů, ale i dalších společností zemědělského zásobování a nákupu, a to mj. za účelem správného vymezení relevantního trhu. Po vyhodnocení výsledků tohoto šetření Úřad dospěl k závěru, že existují určité okolnosti, které nasvědčují tomu, že v oblasti nákupu a prodeje rostlinných komodit, a to zejména obilovin, by mohl být věcně relevantní trh vymezen úžeji, tzn. jako nákup a prodej jednotlivých rostlinných komodit (např. trh pšenice, trh kukuřice atd.). Těmito okolnostmi svědčícími pro omezenou zaměnitelnost jednotlivých komodit jsou např. vlastnosti jednotlivých komodit či jejich odlišné využití v potravinářství nebo v krmivech. Nicméně, pro účely tohoto rozhodnutí nebylo nezbytně nutné přistoupit ke konečnému vymezení relevantních trhů, tj. k určení relevantních trhů obecně jako trhu obilovin a trhu olejnin, nebo naopak k určení relevantních trhů podle jednotlivých komodit. Toto konečné vymezení relevantního trhu nebylo pro posouzení předmětného spojení třeba zejména vzhledem ke skutečnosti, že spojující soutěžitelé dosahují na jakkoliv vymezených relevantních trzích relativně nízkého společného tržního podílu spojujících se soutěžitelů a z důvodu minimálního navýšení o podíl společnosti ZENZA. I při nejužším možném vymezení relevantních trhů by spojení nevedlo ke vzniku nebo posílení dominantního postavení, které by mělo za následek podstatné narušení hospodářské soutěže.

Společnost ZENZA navíc působí v oblasti živočišné výroby, neboť se zabývá chovem a prodejem jatečných prasat. Předběžné šetření Úřadu ukázalo, že jednotlivé druhy masa nelze zřejmě považovat za součást stejného relevantního trhu, neboť jejich zaměnitelnost je velmi malá. Důvodem je jednak cenová odlišnost, dále vlastnosti masa jako je chuť, nutriční hodnoty či možnosti jeho úpravy, a jednak velkou roli sehrává fakt, že každý typ masa je odlišně vnímán spotřebiteli. Nelze tedy zaměňovat ani jednotlivé druhy jatečných zvířat. Vzhledem k minimálním podílům spojujících se soutěžitelů v oblasti chovu jatečných prasat, a

¹ Např. rozhodnutí č.j. S 166/01-279/02

s ohledem na to, že nabývaná společnost působí pouze v oblasti chovu jatečných prasat a nikoliv v oblasti chovu jiných jatečných zvířat, nebylo pro účely tohoto rozhodnutí nezbytně nutné vymezit věcně relevantní trh s konečnou platností.

V neposlední řadě společnost ZENZA prodává množství různorodých výrobků, které lze charakterizovat jako hospodářské potřeby pro zemědělce. Jedná se o žebříky, ochranné pomůcky, lepidla, zahradnické substráty, štípací kleště, netkané textilie apod., tedy o výrobky vzájemně nezaměnitelné a nezastupitelné. Nicméně vzhledem k doplňkovému charakteru těchto prodejů v rámci činnosti společnosti ZENZA a s ohledem na to, že existuje rozsáhlá síť specializovaných prodejen s těmito potřebami (od velkých supermarketů až po jednotlivá železářství) považuje Úřad konečné vymezení věcně relevantního trhu v této oblasti za otevřené.

Pokud jde o geografické vymezení relevantního trhu, šetření Úřadu svědčí spíše tomu, že podmínky na území jižní Moravy, kde převážně působí ZENZA, nejsou odlišné od jiných regionů v České republice. Za předpokladu dodávek ze vzdálenějších regionů není omezen ani rozsah nabídky, ani se tato vzdálenost významně nepromítne do ceny zboží. Relevantní geografický trh tak byl vymezen územím České republiky. Relevantní trh z hlediska časového byl vymezen jako trh trvalý.

Podíl společností spadajících do skupiny Agrofert na relevantním trhu krmných směsí se pohybuje okolo [...obchodní tajemství...] % a podíl společnosti ZENZA asi [...obchodní tajemství...] %. Na tuzemském trhu působí velké množství výrobců krmných směsí, a tyto si navíc často vyrábějí a upravují sami chovatelé. Mimo skupinu Agrofert a nezávislých drobných podniků typu ZZN je to především skupina Agropol s přibližně stejným tržním podílem jako skupina Agrofert.

Pokud jde o trh skladování rostlinných komodit, podíl spojením vzniklého subjektu na tomto trhu bude činit přibližně [...obchodní tajemství...] %, přičemž podíl společnosti ZENZA byl nižší než [...obchodní tajemství...] %. Přesto, že se jedná o relativně vyšší tržní podíl, je třeba zdůraznit, že pramení z celkové kapacity skladovacích prostor, a nevypovídá o jejich skutečné vytiženosti. Nadto postavení nových skladovacích prostor nebrání žádná významná ekonomická či právní překážka.

V oblasti obilovin a olejnin dosahují spojující se soutěžitelé přibližně [...obchodní tajemství...] %, přičemž podíl hlavního konkurenta, tj. skupiny Agropol byl přibližně totožný. Šetření, která Úřad v rámci tohoto řízení provedl, ukazují, že v případě, kdy by byl relevantní trh vymezen podle jednotlivých obilovin či olejnin, by se tyto hodnoty výrazně nelišily.

Pokud jde o chov jatečných prasat, skupina Agrofert je s tržním podílem cca [...obchodní tajemství...] % přítomná jak na něm samotném, tak i na trhu navazujícím, tj. na trhu zpracování vepřového masa. V důsledku navýšení tržního podílu o pouze cca [...obchodní tajemství...] % však nebude efektivní soutěž na tomto trhu nijak narušena.

Kromě horizontálních aspektů koncentrace se Úřad v průběhu správního řízení zabýval hodnocením vertikálních vazeb mezi společnostmi ZENZA a skupinou Agrofert. Vertikální propojení mezi spojujícími se soutěžiteli již existuje v oblasti krmných směsí, neboť ZENZA odebírá od skupiny Agrofert některé suroviny používané do krmných směsí.

V důsledku posuzovaného spojení soutěžitelů dojde také ke vzniku nové vertikální vazby, neboť AGROFERT HOLDING získá v důsledku spojení nepřímou kontrolu nad společností AGRO-HELIOS, a tím i přístup k vlastnímu zpracování řepky. Nicméně vzhledem k velikosti kapacity produkce surového řepkového oleje ve společnosti AGRO-HELIOS v porovnání s celkovým ročním prodejem řepky olejné v České republice, nesehraje tato vertikální vazba z hlediska dopadů spojení na hospodářskou soutěž významnou roli.

Z výše uvedeného vyplývá, že předmětným spojením soutěžitelů dojde na vymezených relevantních trzích k navýšení tržních podílů, které však není navýšením významným, v důsledku čehož nebude stávající postavení skupiny Agrofert výrazně posíleno, a nedojde ani k významné změně struktury dotčených relevantních trhů.

Na základě všech shora uvedených okolností případu Úřad konstatuje, že v důsledku spojení nedojde ke vzniku ani posílení dominantního postavení spojujících se soutěžitelů na relevantních trzích, které by mělo za následek podstatné narušení hospodářské soutěže v České republice.

Pro naplnění podmínky, uvedené v § 16 odst. 2 věta třetí zákona, Úřad rozhodl o tom, že navrhované spojení soutěžitelů povoluje, a ve stanovené lhůtě toto rozhodnutí vydává.

Poučení o opravném prostředku

Ve smyslu ustanovení § 61 zákona č. 71/1967 Sb. o správním řízení (správní řád), v platném znění, lze proti tomuto rozhodnutí podat do 15 dnů od jeho doručení rozklad předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a to prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže – odboru fúzí. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

Ing. Vladimír Stankov, CSc.
vrchní ředitel

v zastoupení
JUDr. Robert Neruda
pověřený zastupováním

PM: 23. dubna 2003

Rozhodnutí obdrží:
JUDr. Miroslava Rybová
AGROFERT HOLDING, a.s.
Roháčova 1101/89
130 00 PRAHA 3